

Milli Kader

Yazan :

Prof. M. Tayyib GÖKBİLGİN

Milletçe büyük ve önemli bir imtihan karşısında olduğumuz, millet hayatının ve Türk inkılap tarihinin yeni bir merhalesine, İkinci Cumhuriyete girmeğe hazırlandığımız bugünlerde herkesin bir sorumluluk taşıdığı, milli kaderi iyiye ve doğruya ulaştırmak yolunda, hakikat bildiği ve düşüncelerini ve samimi dileklerini açıkça belirtmek vazifesi ile karşı karşıya bulunduğu bir gerçektir. Pek köklü olmayan demokratik hayatımızın sarsıntısız ve asgari güçlüklerle düzene sokulması konusunda, bugün Türk ilim hayatına ışık tutan ve buna sağlam ve doğru bir istikamet vermek isteyen zümrenin de, tarihimizin acı tatlı binbir hadisesinden ibret dersi ve ilhamlar alarak, topluma karşı tarihi sorumluluklarını ve uyarma vazifelerini müdrük bulunmaları ve bunu halk efkârına, tesir ve fayda derecesi ne olursa olsun, duyurmaları pek tabiidir.

Gerçekten, üniversitelerimiz 27 Mayıs hareketinden önce ve sonra, kendilerini nasıl bir vazife ve sorumluluk şuuru içinde hissetmiş ve millet hayat ve istikbaline aydınlık getirebilmek için ne derecede samimi bir çaba göstermişse, bugün de, İkinci Cumhuriyetin en iyi ve elverişli şartlar için de kurulabilmesi ve kemaliyle işliyebilmesi uğrunda, doğru ve akli selimin emrettiği hareket tarzını, işaret ve tayin eylemek zorundadırlar.

Partilerin, liderlerin ve siyasi şahsiyetlerin türlü yayın vasıtaları ile umumi efkara intikal ettirdikleri düşünce ve sözlerini, müstakbel programları hakkında yaptıkları beyan ve vaadleri, onların bugüne kadarki hayatları, siyasi hüviyetleri ve takip eyledikleri hareket hattı ve davranışları muvacehesinde, ince bir tenkid süzgecinden geçirerek, milli kaderi ne mertebe ve derecede ıslah edebilecekleri, milli hayata nasıl bir aydınlık ve yükseklik getirebilecekleri hususlarını, ne derecede ehliyetli, kifayetli ve faziletli olduklarını, milli emanetin kendilerine tevdi halinde iktidarı kötüye kullanıp kullanmayacaklarını anlamaya çalışmak, bilhassa üzerinde durulacak bir keyfiyettir. Yakın geçmişteki acı tecrübeler, vatandaşa, gelecekte artık bir daha nedamet hissetmemek lüzumunu, duyurmakta ve emretmektedir.

İnkılap Türkiyesinin, tarihi şartların ve coğrafi faktörlerin tesiri altında, asırlardanberi zaman zaman yokluğu veya noksanlığı hissedilen, emniyet, huzur ve istikrar içinde ve Batı medeniyeti ve demokrasileri camiasındaki mümtaz ve müstesna mevkiini muhafaza edebilmesi, ancak, bu tarihi imtihanı başarı ile geçirmemize ve millet fertlerinin doğru ve isabetliyi intihap ve temyiz eylemesine bağlıdır. İkinci Cumhuriyet sağlamca kurulduktan, yeni ana müesseseler aksamadan işlemeğe ve bunların millet hayatına pek büyük faydalar sağladığı sübut bulduktan, hülâsa, her şey tabii tekamül seyrini takibe başladıktan sonra, istikbalde artık, siyasi partiler, programları ve tutumları nazara alınarak daha emniyetli ve endişesiz bir hareket tarzı ihtiyar edilebilir. Fakat bu defa, çok dikkatli olmak, milli kaderin bir müddet için emanet edileceği siyasi ekibi sıhhatli

ve emin bir şekilde tayin eylemek akli selimin emrettiği bir temel davranıştır. Tarihin binbir tecrübesini geçirmiş büyük Türk milletinin cevheri ne kadar saf ve temiz ise, sağ duyusunun da o derece kuvvetli olduğu muhakkaktır. Büyük bir çoğunluğu itibarıyla akıl ve mantık yolunu tutacağı, hayır kuvvetleri ile birleşerek doğru ve salim bir neticeye varacağı kuvvetle umulur.

Ancak, düşüncemize göre, milli kaderin en müsait ve feyizli bir seyir takip edebilmesi için, millet ve memleket ana dava ve meseleleri üzerinde herkes ittifak ettiği ve noksanların giderilmesi, iyi tedbirlerin alınması çareleri de az çok belli olduğu cihetle, 15 Ekimde teşekkül edecek meclislerin terkip şekli ve nisbeti ne olursa olsun, kalkınma hamlelerinin, fikir ve güçbirliği ile yapılabilmesine, demokratik müesseselerin fonksiyonlarını tamamen ifa etmesi birlikte, uzun vadeli icraat programlarının istikrarlı ve anlayışlı bir atmosfer içinde gerçekleşmesine imkan hazırlamak ve bunun için de koalisyon hükümetlerine geniş makyasta ve muayyen memleket meselelerinin hallini mümkün kılacak sürece, yer vermek en doğru bir hareket olacaktır, inancındayız.

Çeşitli siyasi kuruluşların mümessillerinin ana memleket davalarını vazedişlerinde, izahlarında, mesela, cehalete karşı mücadele ve bunu kısa zamanda ortadan kaldırmak, iktisadi kalkınmayı hızlandırmak ve bunu köy kalkınmasından başlayarak temine gayret etmek, mali - idari reformlar yapmak, İktisadi Devlet teşekküllerine, sanayi ve ticari hayatına, memleketin bünyesine ve icaplarına en doğru cepheyi vermek, vesaire gibi konularda büyük benzerlikler, küçük nüans farkları, çok defa da aynıyet müşahede etmemek mümkün değildir ve bunu da tabii görmek lazımdır. Çünkü akıl için tarik birdir. Bu itibarla, milli birliği ve memleketin yüksek menfaatlerini korumak ve idame etmek, aynı zamanda, yükselme ve kalkınma davasında, siyasi hüviyet ve temayülleri ne olursa olsun. En yüksek kabiliyet ve değerleri bir araya getirerek bunlardan azami fayda sağlamak suretiyle zaman ve enerji tasarrufunu temin etmek çok isabetli olsa gerektir.

Üçüncü bir nokta olarak hatırmıza gelen şey, siyasi şahsiyetlerin ve millet idaresinde sorumluluk yüklenmek isteyenlerin, hangi kadro içinde bulunurlarsa bulunsunlar, siyasi hayatlarının ve icraatlarının gelecekte de, bugünkü söz ve beyanlarına uyup uymıyacağına dikkatle takip edilmesi keyfiyettir. Bugün türlü vesilelerle, parlak sözler sarfeden, şahısları veya mensup oldukları siyasi kuruluşlar adına, milli menfaatten, ahlak, karakter, ve faziletten, sosyal adaletten, kendini millete vakfetmekten bahsedenlerin, yarın, herhangi, bir hüviyet ve sıfatla, sorumlu bir mevki aldıklarında gizli veya açık fiil ve hareketlerinin seçilme arifesindeki söz ve beyanlarına, vaad ve taahhütlerine ne dereceye kadar mutabık olduğunun, milli iradeyi temsil ettiği süre içinde, şahsı itibarıyla da, millet hayatına bir kazanç sağlamak için nasıl bir çaba gösterdiğinin bilinmesi önemlidir. Ancak, seçmenlerinin manevi murakabesi altında, haktan ve hakikattan ayrılmadığının, hiç bir yanlış ve hatalı işe tevessül etmediğinin, parlamento hayatında tam bir iktidar, liyakat ve kifayet gösterdiğinin imtihanını verdikten sonradır ki, müteakip devrede tekrar millet hizmetine talip olduğunu ve itimat istediğini söyleyebilecektir. Bu suretle, siyasi hayatımız, siyasi teşekküller bakımından olduğu kadar, siyasi kişiler bakımından da, gittikçe daha temiz, berrak ve daha muktedir kadrolara kavuşacak, netice itibarıyla, millet ve memleket meseleleri daha emin ve bilgili ellerde seri ve kesin hal şekillerini bulacaktır.